

Paul Krugerkade 8

liet sluiten. Daarna gebeurde er gewoon niets en staat het gebouw er alleen maar te staan.

Heel bijzonder zijn de aangebrachte baksteenreliëfs aan vooral de kant van de Paul Krugerkade en een kleinere aan het Nelson Mandelapark. In feite is het een stripverhaal en heet het: *'Ode aan de Bakker'*. De architect van het gebouw, dat in 1963 werd gebouwd, is Kramer en Den Heijer uit Haarlem. De Haarlemse kunstenaar Levinus Tollenaar (1918 – 1970) maakte het grote baksteenkunstwerk van zestig meter. Om dit te realiseren selecteerde hij afgekeurde bakstenen, zoals gesinterde, kromgetrokken en met gesmolten glasverkleuringen. Gesinterde stenen werden vroeger ook wel paardenklinkers genoemd, omdat ze door hun extra hardheid goed bestand waren tegen de hoefijzers van de paarden.

Het reliëf geeft het verhaal weer van de bakker en zijn brood. Daarvoor moet je het van links naar rechts lezen. De ontwikkeling gaat zoals met alles bij de natuur. Je ziet vogels, regen, zon en wuivend graan. Vervolgens komt er een molen in beeld die het graan maalt. Daarna de vlammen van het ovenvuur waarin het brood wordt gebakken. Dan het resultaat: brood en banket. Om de hoek, in het Nelson Mandelapark, gaat het kunstwerk door met een Haan (symbool voor het vroege bakkersuur) staand op een posthoorn, en daarnaast, in prachtige natuurlijke kleuren, het wapen van Haarlem.

Haarlemse bakkers hebben een naam hoog te houden voor wat betreft kunstzinnige uitingen aan hun bedrijfsgebouwen. Denk hierbij maar aan de voormalige bakkerij in de Meester Cornelisstraat. De familie Vermaat deed daar een schepje bovenop door een hele muur van hun bakkerij te voorzien van een bakstenen reliëf. Kamps Quality Bakers heeft de voormalige Vermaatbakkerij toentertijd verbouwd, maar het kunstwerk zorgvuldig ontzien. Het bedrijf koesterde het kunstwerk en heeft het diverse keren schoon laten maken. Iets wat regelmatig moet gebeuren omdat het op het noorden ligt, waardoor de gevel snel vervuult.

Om in de toekomst het geheel te beschermen heeft de Historische Vereniging Haarlem een Rijksmonumentenstatus aangevraagd. In 2017 werd *'De Tuin van Tollenaar'*, een nieuw buurtje op deze plaats gepland. Het kunstwerk *'Ode aan de bakker'* zal daarin behouden blijven door het in een buitenmuur van het appartementengebouw op te nemen.

Bron: Open monumentendagen 2021 en Noord Hollands Archief.